

I. OCENA DZIAŁALNOŚCI ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2015 ROKU SPORZĄDZONA PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ

Rok 2015 był drugim rokiem wysokiego wzrostu gospodarczego w Polsce. Szacuje się, że wypracowany w gospodarce produkt krajowy brutto wzrósł o 3,6% wobec 3,3% wzrostu w 2014 roku. Obserwowano dalszą poprawę na rynku pracy – w ciągu roku stopa bezrobocia obniżyła się o 1,6 punktu procentowego i na koniec grudnia – po raz pierwszy od 2008 roku – osiągnęła poziom poniżej 10%, tj. 9,8%. Odnotowano również realny średnioroczny wzrost płac o 3,5% wobec 3,9% w poprzednim roku. Kontynuowany był także zniżkowy trend cen konsumpcyjnych zapoczątkowany w drugiej połowie 2014 roku. W efekcie średnioroczna deflacja wyniosła -0,9%.

Bezpośredni wpływ na kondycję sektora bankowego miały zmiany o charakterze ustawowym, polityki pieniężnej Banku Centralnego oraz regulacyjnym. Od 29 stycznia 2015 roku weszły w życie przepisy pogłębiające obniżkę opłat z tytułu transakcji kartowych z 0,5%-0,6% do 0,2%-0,3%. Na początku marca zostały obniżone podstawowe stopy procentowe NBP o 0,5 punktu procentowego, w efekcie stopa referencyjna ukształtowała się na poziomie 1,5%, natomiast stopa lombardowa 2,5%. Pod koniec roku sektor bankowy został dotknięty dwoma zdarzeniami wpływającymi na jego wyniki – upadłością Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie (dodatkowe koszty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z tego tytułu wyniosły 2 mld zł) oraz utworzeniem Funduszu Wsparcia Kredytobiorców (łączny koszt dla sektora to 600 mln zł).

Pomimo tych dodatkowych, nieoczekiwanych obciążeń, ING Bank Śląski S.A. osiągnął w 2015 roku zysk netto w wysokości 1 140 mln zł wobec 1 068 mln zł w 2014 roku (wzrost o 6,7%). Wzrost ten został osiągnięty poprzez:

- zwiększenie dochodów. W 2015 roku dochody Banku ukształtowały się na poziomie 3 644 mln zł wobec 3 394 mln zł w poprzednim roku (wzrost o 7,4%). Głównym czynnikiem był wzrost wyniku odsetkowego netto o 6,0%, przede wszystkim w związku z istotnym zwiększeniem wolumenów biznesowych. Wsparciem dla dochodów była również finalizacja transakcji sprzedaży 20% udziałów w ING PTE – wpływ w wysokości 170 mln zł, oraz sprzedaż części portfela papierów wartościowych z pozytywną wyceną – 50 mln zł. Wynik z tytułu opłat i prowizji był niższy o 5,1%, przede wszystkim za sprawą obniżki prowizji od transakcji kartowych,
- utrzymanie optymalnego poziomu kosztów działalności. Wprawdzie w 2015 roku Bank poniósł 2 035 mln zł kosztów, czyli o 221 mln zł (11%) więcej niż w 2014 roku, jednak na poziom kosztów zaraportowanych w 2015 roku miały wpływ trzy istotne, dodatkowe obciążenia regulacyjne: wpłata do BFG na rzecz wypłaty depozytów gwarantowanych klientom upadłego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie w kwocie 157,4 mln zł, składka na nowo utworzony Fundusz Wsparcia Kredytobiorców w wysokości 6,4 mln zł oraz wzrost opłat na BFG z tytułu składki rocznej oraz ostrożnościowej – 50 mln zł. Suma czynników istotnie różnicujących poziom kosztów od poprzedniego roku wyniosła 214 mln zł. Wyłączając wpływ tych czynników, poziom kosztów pozostał podobny co w 2014 roku (dynamika 0,4%), przy istotnie zwiększonej skali działania Banku,
- spadek salda odpisów na rezerwy kredytowe. Bardzo dobra jakość portfela kredytowego oraz transakcje sprzedaży należności nieregularnych – pozytywny wpływ na koszty ryzyka w wysokości około 37 mln zł – zaszkodziły relatywnie niskimi odpisami na rezerwy kredytowe. W 2015 roku przyrost rezerw kredytowych netto wyniósł 213 mln zł i był o blisko 31 mln zł niższy niż w roku poprzednim. O adekwatności poziomu rezerw kredytowych świadczy wskaźnik pokrycia rezerwami należności z rozpoznaną utratą wartości w wysokości 66,6%. Wskaźnik ten spadł w porównaniu do 2014 roku o 10 p.p., jednak jest to naturalny efekt sprzedaży należności nieregularnych, które jeśli jeszcze znajdują się na bilansie są zazwyczaj w 100-procentach obrezerwowane.

Rada Nadzorcza – w ramach działalności Komitetu Audytu – w sposób ciągły nadzoruje procesy związane z zarządzaniem poszczególnymi rodzajami ryzyka w ING Banku Śląskim S.A.

W ramach monitorowania skuteczności systemów kontroli wewnętrznej oraz audytu wewnętrznego w ciągu 2015 roku Komitet Audytu rekomendował Radzie Nadzorczej zatwierdzenie: zaktualizowanej Polityki ING Banku Śląskiego S.A. – System Kontroli Wewnętrznej, Raportu rocznego z oceny standardu kontroli wewnętrznej ING Banku Śląskiego na 31 grudnia 2014 r., zaktualizowanego na dzień 16 lutego 2015 r. wraz z informacją o zrealizowaniu planu audytów w 2014 r., wyników przeglądu profili kompetencyjnych oraz poziomu i struktury zatrudnienia Departamentu Audytu Wewnętrznego, Planu zapewnienia jakości audytu na 2015 rok, zaktualizowanego planu audytów wewnętrznych na 2015 r., wyników wewnętrznego przeglądu jakości Departamentu Audytu Wewnętrznego, a także zakresu i zasad współpracy opisanych w dokumencie

Szczegółowy zakres współpracy pomiędzy Departamentem Audytu Wewnętrznego a Audytem Wewnętrznym ING Banku N.V. Komitet Audytu także rekomendował Radzie Nadzorczej zatwierdzenie strategii realizacji zadań audytorskich z długoterminowym planem audytów wewnętrznych na lata 2016-2020 oraz planem audytów wewnętrznych na 2016 rok.

Ponadto Komitet rekomendował Radzie Nadzorczej przyjęcie do wiadomości wyników audytu dotyczącego weryfikacji zgodności Banku z wymaganiami wyrażonymi w Rekomendacji D zaprezentowane w postaci „Formularza – audyt wdrożenia Rekomendacji D”.

Na każdym ze swych posiedzeń Komitet Audytu zapoznawał się z dokumentem *Okresowa informacja zarządcza o stanie ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności* (ang. Non-Financial Risk Dashboard). Komitet otrzymywał również kwartalne raporty dotyczące wykorzystania limitów poziomu tolerancji ryzyka niefinansowego. Obydwa te dokumenty są stałym punktem posiedzenia Rady Nadzorczej. Ponadto, Komitet rekomendował Radzie zatwierdzenie Deklaracji apetytu na ryzyko niefinansowe Banku na rok 2015, a także zmian do Polityki zarządzania ryzykiem braku zgodności w ING Banku Śląskim S.A. i Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w ING Banku Śląskim S.A.

Komitet Audytu wspiera Radę Nadzorczą także w zakresie monitorowania i nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem finansowym (kredytowym oraz rynkowym). W ramach tych działań Komitet Audytu na każdym swoim posiedzeniu zapoznaje się z okresowym Raportem Ryzyka prezentującym obszar zarządzania kredytowym ryzykiem detalicznym i korporacyjnym, jak również zarządzania ryzykiem rynkowym. Komitet Audytu rekomendował Radzie Nadzorczej zatwierdzenie zaktualizowanego dokumentu Ogólne zasady zarządzania i ograniczania ryzyka kredytowego i rynkowego w ING Banku Śląskim oraz zmian w Polityce zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w ING Banku Śląskim S.A. Podczas swych posiedzeń Komitet akceptował również zmiany do parametrów deklaracji apetytu na ryzyko na rok 2015 (ang. RAS) w odniesieniu do portfela kredytowego klientów strategicznych oraz w odniesieniu do portfela kredytów korporacyjnych, rekomendując Radzie Nadzorczej ich zatwierdzenie.

Komitet zajmuje się również nadzorem nad procesami szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałowego oraz planowania kapitałowego. W 2015 roku Komitet rekomendował Radzie Nadzorczej zatwierdzenie następujących uaktualnionych dokumentów: Polityka zarządzania kapitałami i procesem ICAAP w ING Banku Śląskim S.A., Polityka przeprowadzania testów warunków skrajnych w ING Banku Śląskim S.A., Polityka zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w ING Banku Śląskim S.A. Komitet Audytu zapoznał się także z Raportem z przeglądu procesu ICAAP w ING Banku Śląskim S.A. za 2015 r. oraz z Raportem z przeglądu procesu ILAAP w ING Banku Śląskim S.A. za 2015 r., wydając Radzie Nadzorczej odpowiednie rekomendacje. Ponadto Komitet rekomendował Radzie Nadzorczej zatwierdzenie zmiany wewnętrznego limitu całkowitego wymogu kapitału regulacyjnego w wersji skonsolidowanej.

W celu realizacji wymogu wynikającego z Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego, Komitet Audytu rekomendował Radzie Nadzorczej zatwierdzenie zaktualizowanej Polityki ujawniania informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu w ING Banku Śląskim S.A.

Przewodniczący Komitetu Audytu odbywa cykliczne spotkania z Wiceprezesem Zarządu nadzorującym Pion Finansów, podczas których zapoznaje się z okresowymi wynikami finansowymi Banku przed ich publikacją.

W związku ze zmianami wprowadzonymi do Prawa bankowego z dniem 1 listopada 2015 r. Rada Nadzorcza powołała w dniu 26 listopada 2015 r. Komitet Ryzyka oraz uchwaliła jego Regulamin. Komitet Ryzyka wspomagać będzie Radę w zakresie monitorowania i nadzoru nad procesem zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym, ryzykiem kredytowym i ryzykiem rynkowym, a także procesem szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego, oraz ryzyka modeli i obszaru adekwatności kapitałowej. Aktualnie w skład Komitetu wchodzi czterech członków Rady Nadzorczej, w tym jeden członek niezależny.

Zdaniem Rady Nadzorczej, system zarządzania ryzykiem w ING Banku Śląskim S.A. obejmuje wszystkie istotne rodzaje ryzyka, a w procesach ich identyfikacji, pomiaru i zarządzania wykorzystywane są instrumenty i techniki właściwe dla danego rodzaju ryzyka. W 2015 roku ING Bank Śląski S.A. spełniał wszystkie wymogi bezpiecznego działania i adekwatności kapitałowej, a w szczególności:

- prowadził ostrożną politykę kredytową. Procesy i procedury kredytowe były zgodne z wymogami nadzorczymi i z najlepszymi wzorcami występującymi na rynku. W 2015 roku Bank uwzględniał w swej polityce kredytowej sytuację występującą w gospodarce i stosował zaostrzone procedury w odniesieniu do branż generujących podwyższony poziom ryzyka. Bank posiadał zdywersyfikowany portfel kredytowy, w którym znaczny udział posiadały wysokiej jakości kredyty udzielone podmiotom gospodarczym. Jakość portfela kredytowego Banku była istotnie wyższa od średniej na rynku,

- posiada spełniające najwyższe standardy rynkowe procedury i systemy w obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym (m.in. stopy procentowej oraz walutowym). W ciągu 2015 roku aktywnie zarządzano poszczególnymi kategoriami ryzyka rynkowego tak, aby ich poziom mieścił się w granicach obowiązujących w Banku limitów. Bank posiada zrównoważoną pod względem walutowym strukturę bilansu, m.in. charakteryzującą się niskim udziałem należności walutowych w ogólnych należnościach z tytułu kredytów hipotecznych,
- utrzymywał dobrą sytuację płynnościową. Na koniec 2015 roku występowała istotna przewaga wolumenu depozytów na kredytami. Silną pozycję płynnościową Bank zawdzięcza jednej z największych wśród polskich banków (i stale rosnącej) bazie stabilnych depozytów gospodarstw domowych,
- dysponował wysokim poziomem kapitałów własnych. W grudniu 2015 roku współczynnik wypłacalności ING Banku Śląskiego S.A. ukształtował się na poziomie 15,1%. Jednocześnie, będące w posiadaniu Spółki fundusze własne w całości przypadają na kapitał wysokiej jakości, tj. kapitał kategorii 1.

Ponadto, obowiązujące w Banku procedury audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem braku zgodności (compliance) skutecznie zabezpieczają działalność Banku przed nieoczekiwanymi zdarzeniami w tym zakresie.

Oczekiwane utrzymanie tempa wzrostu gospodarczego w roku 2016 oraz stabilizacja poziomu stóp procentowych może przyczynić się do utrzymania popytu na kredyty i wzrostu ich wolumenu w sektorze bankowym, jednakże nowe regulacje w zakresie obciążeń banków mogą ograniczyć ich zdolność do budowania bazy kapitałowej niezbędnej do utrzymania wzrostu akcji kredytowej. W związku z tym, zdaniem Rady Nadzorczej, uwaga Banku powinna nadal być skoncentrowana na działaniach zwiększających jego bezpieczeństwo oraz konkurencyjność w zakresie produktów i jakości obsługi klientów, takich jak:

- adekwatne zarządzanie kapitałem w celu zapewnienia bezpiecznego wzrostu akcji kredytowej, jak również spełnienia wszystkich obecnych i przyszłych wymogów regulacyjnych,
- dalszy rozwój oferty produktowej oraz elektronicznych kanałów obsługi. W warunkach silnej konkurencji szansą na wzrost przychodów jest poszerzanie bazy klientów poprzez zdobywanie nowych oraz zwiększanie lojalności dotychczasowych. Polityka taka prowadzi do wyższych sald klientów i zwiększonej transakcyjności,
- zwiększenie akcji kredytowej, przy jednoczesnym zachowaniu zasad ostrożnej oceny ryzyka klientów. Takie podejście przyczyni się do utrzymania wysokiej jakości portfela oraz do wzrostu wyniku odsetkowego,
- utrzymanie odpowiedniego poziomu stabilnych depozytów. Zapewni to niezbędną płynność dla akcji kredytowej,
- efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów. Dalsze zwiększanie efektywności kosztowej poprzez zwiększoną skalę operacji w oparciu o dostępne zasoby, przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości procesów.

W ocenie Rady Nadzorczej, dotychczasowa strategia zwiększania skali działania realizowana przez Bank w ciągu kilku ostatnich lat sprawdziła się, o czym świadczą osiągnięte wyniki finansowe i komercyjne. Uzasadnia to założenie, że również w 2016 roku Bank będzie kontynuował swoją strategię, mając również na uwadze utrzymanie adekwatnej pozycji kapitałowej.